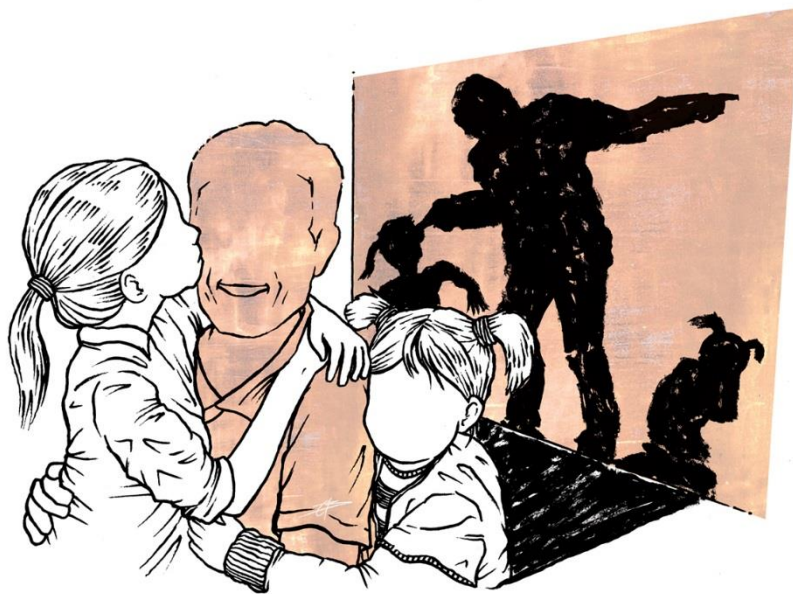

Protocol Meldcode

Meldcode met afwegingskader

Basisschool Den Doelhof Meijel

Juni 2019

Inleiding en inhoud

Sinds 1-1-2010 zijn scholen verplicht de meldcode kindermishandeling te hanteren.

Begin schooljaar 2011-2012 de meldcode voor onze school opgesteld.

Vanaf januari 2019 is er een verbeterde meldcode met afwegingskader. In de verbeterde meldcode is ook de participatie van kinderen opgenomen.

De leerkracht is de meest vertrouwde volwassene voor het kind op school en heeft daarom een belangrijke taak in dit protocol. Maar leerkracht en aandachtsfunctionaris zullen samen optrekken in het hele proces en per casus overleggen wanneer de aandachtsfunctionaris de aangewezen persoon is om een bepaalde taak uit te voeren en wanneer de leerkracht.

Op Den Doelhof is Anneke Heijkers de aandachtsfunctionaris.

School is verplicht de stappen uit te voeren maar niet verplicht uiteindelijk ook te melden.

Deze stappen hoeven niet achtereenvolgens doorlopen te worden, maar afhankelijk van de situatie kunnen meerdere fasen tegelijk of in een andere volgorde doorlopen worden.

Verder te vinden in deze multomap en/of op de server (Den Doelhof-Documenten School) van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport:

- Basismodel Meldcode; Huiselijk geweld en kindermishandeling; stappenplan voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling (november 2016);
- Het afwegingskader in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling (juli 2017);
- **Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling (mei 2018);**
- Signaalwijzer meisjesbesnijdenis voor leerkrachten (juni 2018);
- Handelingsprotocol vrouwelijke genitale verminking bij minderjarigen; uitleg voor Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming en politie (2016);
- Checklist meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling voor managers.

Het kind niet beschermen tegen de mishandeling is ook mishandelen.

Meldnormen: in welke situaties moeten beroepskrachten melden?

Beroepskrachten *moeten* een melding doen bij Veilig Thuis in de volgende situaties:

1. In **alle** gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid en disclosure (=onthulling door het kind zelf).
2. In alle **andere** gevallen waarin de leerkracht meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
3. Wanneer een leerkracht die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert, dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Situaties van onveiligheid

In het afwegingskader zijn er situaties vastgelegd waarin de beroepskracht *altijd* moet melden bij Veilig Thuis. Dit zijn situaties waarbij er sprake is van:

- **Acute onveiligheid**

Een zorgvrager die in direct fysiek gevaar is, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.

Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen of juist nalaten van toedienen van medicijnen.

- **Structurele onveiligheid**

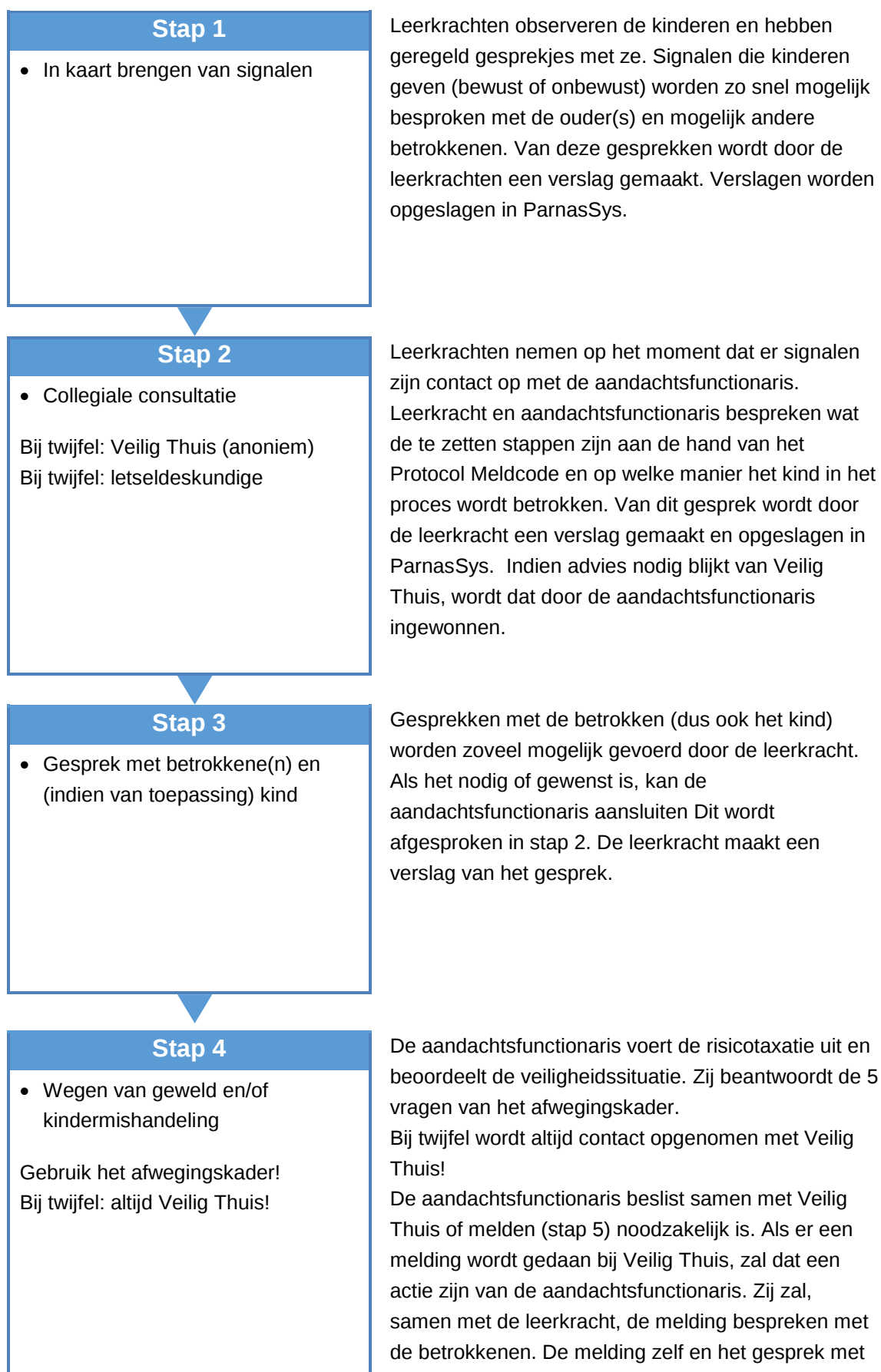
Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of geweld. Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst.

- **Disclosure**

Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen bij huiselijk geweld of kindermishandeling of zich uiten bij een beroepskracht zonder hulp te vragen. Deze slachtoffers dienen ook bij Veilig Thuis gemeld te worden. Dit noemen we *disclosure* oftewel: onthulling. Wanneer een kind of volwassene uit zichzelf praat over mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. De drie meldnormen zijn te vertalen in vijf afwegingsvragen die u in stap 4 stelt.

Voorbeelden van acute, structurele onveiligheid en disclosure zijn te vinden in de bijlage.

Overzicht wettelijk verplichte stappen

de betrokkenen worden door de
aandachtsfunctionaris gedocumenteerd en
opgeslagen in ParnasSys.

Stap 5

- Beslissen met Veilig Thuis

De aandachtsfunctionaris neemt contact op met Veilig Thuis en zal de vervolgstappen vastleggen in ParnasSys.

Afweging 1

- Is melden noodzakelijk?

Melden is noodzakelijk als er sprake is van acute of structurele onveiligheid

De aandachtsfunctionaris zal de vervolgstappen vastleggen in ParnasSys.

Afweging 2

- Is hulpverlening (ook) mogelijk?

De aandachtsfunctionaris zal de vervolgstappen vastleggen in ParnasSys.

Vijf afwegingsvragen

Meldnorm 1	1	<i>Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?</i> Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier. Ja: Ga verder met afweging 2.
	2	<i>Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?</i> Nee: Ga verder met afweging 3. Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.
Meldnormen 2 en 3	3	<i>Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden?</i> Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen. Nee: Melden bij Veilig Thuis. Ja: Ga verder met afweging 4.
	4	<i>Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten?</i> Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen. Nee: Melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.
	5	<i>Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen?</i> Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen. Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.

Als school zijn wij niet in staat om effectieve hulp te bieden of organiseren om huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden. Hiervoor hebben wij hulp nodig van gezinscoaches van de gezinscoaches van gemeente Peel en Maas en/of Veilig Thuis.

In een gesprek wordt dit aan de betrokkenen uitgelegd.

Bij acute onveiligheid wordt Veilig Thuis meteen betrokken!

Indien de betrokkenen bereid zijn om hulp te accepteren en zich hiervoor in te zetten, worden ze verwezen naar de gezinscoaches van Peel en Maas.

De aandachtsfunctionaris zal na een week, met medeweten van de betrokkenen, nagaan of deze stap door de betrokkenen is gezet door contact op te nemen met de contactpersoon van de gezinscoaches van Peel en Maas.

Indien betrokkenen **niet** bereid zijn om hulp te accepteren en zich hiervoor in te zetten, zal de aandachtsfunctionaris de betrokkenen mededelen dat school verplicht is een melding te doen bij Veilig Thuis en dit vervolgens gaan doen.

De aandachtsfunctionaris zal via de leerkrachten op de hoogte gehouden worden van het welbevinden van het kind en eventuele signalen die erop duiden dat de ingezette hulp voldoende resulteert in meer veiligheid.

Indien de zorgen blijven, zal de meldcode opnieuw worden toegepast.

De wet "Meldcode" gaat vóór de AVG (privacywet).

Participatie van kinderen

Voor kinderen die mishandeld, verwaarloosd of seksueel misbruikt worden, is het essentieel dat zij gezien en gehoord worden door volwassenen in hun omgeving die (professioneel) betrokken zijn en die zij vertrouwen.

Om de participatie van kinderen op te nemen in ons protocol zijn de negen opgestelde actiepunten uit de *“Handreiking Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling”* (VWS, 2018) omgezet in concrete vragen.

1. Termen

In dit protocol wordt met term “betrokkenen” ouders/wettelijke verzorgers en kinderen van de school bedoeld.

2. Informatie over het proces

De leerkracht geeft aan het kind informatie over:

- Wie wat aan het doen is.
- Waarom diegene dit aan het doen is.
- Wanneer dit gebeurt.
- Wat de zorgen zijn.
- Welke besluiten er genomen worden, door wie, over wat en wanneer.
- Wanneer er terugkoppeling is van bijv. Veilig Thuis en waarover.
- Mogelijkheden voor het kind voor participatie, meedenken, mening geven.
- Recht op klacht of verzet.

Leerkrachten gebruiken hierbij de informatie die te vinden is in de handreiking “Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling” blz. 15 en 16.

3. Informatie over veilig opgroeien

De leerkracht informeert de kinderen van zijn klas tijdens specifieke lessen over wat veilig opgroeien is en dat een kind daar recht op heeft. Dit gebeurt bijvoorbeeld door het bekijken en bespreken van afleveringen van het Klokhuys die hier over zijn gemaakt. Dit is opgenomen in het lesprogramma.

Tijdens individuele gesprekken tussen leerkracht(en) en kind(eren) kan, indien hier aanleiding voor is, ter sprake komen wat een normale omgang tussen ouder en kind is.

Het moet voor kinderen volkomen duidelijk zijn, dat zij niet schuldig zijn.

Leerkrachten gebruiken hierbij de informatie die te vinden is in de handreiking “Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling” blz. 17 en 18.

4. Recht op eigen mening

De leerkracht informeert het kind in een gesprek over het recht om betrokken te worden, het recht op een eigen mening te geven en de mogelijkheden daarvan. Dit gesprek met het kind zal plaatsvinden na stap 2 van de meldcode. Leerkracht en aandachtsfunctionaris hebben de mogelijkheden dan dus samen al besproken.

Leerkrachten gebruiken hierbij de informatie die te vinden is in de handreiking “Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling” blz. 19 en 20.

5. Vragen en luisteren naar de visie van het kind

De leerkracht is degene die het kind informeert en luistert naar de visie van het kind.

Denk hierbij aan:

- De mening van het kind over bestaande zorgen.
- De door het kind geopperde oplossingen.
- De mening over voorgestelde beslissingen.

Leerkrachten gebruiken hierbij de informatie die te vinden is in de handreiking “Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling” blz. 21 en 22.

6. De mening van het kind in de besluitvorming

De leerkracht legt aan het kind uit wanneer het zijn mening mag geven en hoe die mening mee wordt genomen in de besluitvorming.

Leerkrachten gebruiken hierbij de informatie die te vinden is in de handreiking “Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling” blz. 22, 23 en 24.

7. Route bij disclosure

In geval van onthulling door het kind zelf, wordt duidelijk met het kind besproken, dat er contact zal worden opgenomen met Veilig Thuis om samen te bedenken wat de beste manier is om het kind te helpen en welke vervolgstappen er het beste genomen kunnen worden. Hierbij wordt duidelijk gemaakt aan het kind, dat zijn mening hierin belangrijk is en dat het geïnformeerd zal worden door de leerkracht.

Leerkrachten gebruiken hierbij de informatie die te vinden is in de handreiking “Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling” blz. 25.

8. Steun

Na de overdacht of melding is de leerkracht degene die ervoor kan zorgen, dat het kind zich gehoord en gezien voelt. Bij deze vertrouwde volwassene kan het zijn gevoelens van stress kwijt. De aandachtsfunctionaris onderhoudt contact met Veilig Thuis en eventuele hulpverleners.

Leerkrachten gebruiken hierbij de informatie die te vinden is in de handreiking “Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling” blz. 26 en 27.

9. Tips voor gesprek

In de “Handreiking Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling” (VWS, 2018) staan op blz. 28, 29 en 30 tips om in gesprek te gaan met kinderen.

Deskundigheid eengerelateerd geweld/meisjesbesnijdenis

Er gelden specifieke aandachtspunten als er sprake is van (een vermoeden van) eengerelateerd geweld. Zo dient men in deze zaken altijd een deskundige te raadplegen, omdat het collectieve karakter van deze vorm van geweld specifieke expertise vraagt.

Op het gebied van eengerelateerd geweld zullen we op Den Doelhof altijd Veilig Thuis raadplegen.

Bij acute bedreiging van de veiligheid worden de stappen versneld, zo nodig binnen een uur. Denk hierbij aan (vermoedens van) een gedwongen huwelijk, achterlating of eerwraak die op (zeer) korte termijn dreigen plaats te vinden. Niet ingrijpen kan leiden tot moeilijk of niet omkeerbare situaties. In dergelijke gevallen nemen we op Den Doelhof direct contact op met een aandachtsfunctionaris eengerelateerd geweld bij de politie en Veilig Thuis.

Bijlage

Definities en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure

In samenspraak met Veilig Thuis zijn standaard definities en voorbeelden opgesteld. Deze voorbeelden zijn gericht op de praktijk van het onderwijs, bijvoorbeeld: basisonderwijs, voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs en leerplicht.

Acute onveiligheid

Definitie	Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.
Toelichting	Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.
Voorbeelden	• Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft. • (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe. • Poging tot verwurging. • Wapengebruik. • Geweld tijdens de zwangerschap. • (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar. • Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking). • Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel. • Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrekt of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt. • Vrijheidsbeperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn. • Acuut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acuut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs. • Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

- Een minderjarig kind dat alleen gelaten wordt in huis zonder toezicht en verzorging van een volwassene.
- Minderjarigen die opgesloten worden in huis en onthouden worden van eten en drinken.
- Minderjarigen die met een alleenstaande ouder leven, waarbij deze ouder een acute psychose krijgt.

Structurele onveiligheid

Definitie	Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.
Toelichting	Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst. In de afweging of sprake is van structurele onveiligheid is ten minste over de volgende factoren informatie nodig: herhaling van geweld /onveiligheid, oudersignalen en eventuele kindsignalen/signalen van slachtoffers.
Voorbeelden	• Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden. • Ernstige verwaarlozing die voor jonge opgroeiende kinderen blijvende schade kan veroorzaken. • Minderjarigen die een hoog schoolverzuim hebben. • Minderjarigen die stelselmatig getuige zijn van huiselijk geweld. • Minderjarigen die geregeld fysiek mishandeld worden. • Psychische en/of fysieke mishandeling door escalerende vormen van langdurige stalking in partnerrelaties.

Disclosure

Definitie	Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Toelichting	Wanneer een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vraagt bij mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit, zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/pleger(s) bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex)partnerstalking, huwelijksdwang, eerderrelateerd geweld en ouderenmishandeling. Een professionele norm tot melden betekent in dit geval zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer.

|